

ВПРОВАДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ХУДОЖНІХ ВИДІВ МИСТЕЦТВА В ШКОЛАХ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

У статті розглядається питання вивчення художніх видів мистецтва в школах української діаспори. Зосереджено увагу на взаємозв'язку національних традиційних свят та художньої творчості. Проаналізовано здобутки окремих шкіл української діаспори, де вивчається мистецтво.

Ключові слова: *школи української діаспори, мистецтво, національні традиції.*

Постановка проблеми: Питання збереження національних традицій було й залишається надзвичайно актуальним. Особливо актуальним воно є по відношенню до українців, які проживають за межами своєї Батьківщини та виховують там своїх дітей. Саме виховання дітей та молоді в релігійному та національному дусі є важливим чинником національної ідентичності. Як засвідчує досвід закордонних українців шкільництво є одним з основних чинників збереження культурної самобутності. Сьогодні воно включає в себе дошкільні заклади, рідні школи, які дають початкову та середню освіту, курси українознавства, позашкільні заклади (освітньо-виховні інститути, літні табори), що діють при громадських організаціях та церквах як приватні установи.

Аналіз досліджень: Ростислав Шмагало виявляє приналежність української мистецької школи до європейської, показує нові контактні зони взаємодії різних культур та напрацьовані методи збереження національної ідентичності в нових умовах розвитку поза Батьківщиною [7]. Юрій Недужко у своїй роботі акцентує на тому, що українська діаспора в другій половині ХХ ст. приділяла значну увагу освітньо-виховній системі молодшого покоління, створивши широку мережу власних шкіл із навчанням українською мовою [5]. У статті Машкової розглянуто процеси становлення і розвитку україномовної освіти в Канаді з кінця ХІХ до початку ХХІ століття. Проаналізовано проблеми організації україномовної професійної педагогічної освіти в періоди росту, диференціації та консолідації української спільноти в Канаді та в умовах полікультурності канадського суспільства [1]. Христина Скрипка розглядає динаміку розвитку українського шкільництва у Великобританії періоду другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Визначає основні здобутки і проблеми організації шкільного навчання в школах українознавства Великобританії [7]. Божук Л. розглядає шкільництво закордонних українців як спосіб ширення українськості [1].

Мета статті: визначити значення національних традицій в процесі вивчення художніх видів мистецтва в школах української діаспори.

Виклад основного матеріалу: За матеріалами Вікіпедії в Австралії налічується 13 українських навчальних закладів, в Австрії 2, в Азейбарджані 2, в Аргентині 13, в Білорусії 2, в Бельгії -5, в Бразилії 19, у Великій Британії – 12, у Вірменії – 3, у Греції – 3, в Грузії - 6, в Данії – 7, в Естонії – 15, в Ірані – 1, в Ірландії – 2, в Іспанії – 10, в Ірландії – 31, в Італії – 31, в Казахстані – 11, в Канаді – 58, в Латвії – 2, в Литві – 3, Молдові – 52, Норвегії – 1, Нідерландах – 1, Німеччині – 16, Об'єднаних арабських еміратах -1, Польщі – 21, Португалії – 17, Румунії – 4, Словаччині – 15, США – 10, Туреччині – 1, Угорщині – 2, Франції – 3, Чехії – 4, Японії – 1.

Найбільша кількість українських навчальних закладів у Канаді. Це пов'язано з найчисельнішою українською діаспорою в Канаді, що налічує нині майже один мільйон осіб і існує понад сто років. Серед них 30 цілоденних українських шкіл та 14 суботніх/недільних, що винаймають приміщення або існують при церковних парафіях в Оттаві, Торонто, Вінніпегу, Саскатуні, Ріджайні, Едмонтоні та інших містах. Українці створили в Канаді свою власну унікальну ідентичність на основі усвідомлення та підтримки самобутньої культури, національності та віросповідання [2].

На сьогодні в українському зарубіжжі існує декілька типів українських шкіл. Міністерство освіти і науки України створило базу даних українознавчих шкіл за кордоном, згрупувавши їх у 5 категорій. Це школи, в яких викладання здійснюється українською мовою; школи, в яких вивчаються українознавчі предмети; загальноосвітні навчальні заклади, в яких вивчається українська мова; навчальні заклади, в яких українська мова вивчається факультативно; недільні та суботні школи, які є найчисленнішими; дитячі дошкільні заклади, що мають україномовні групи.

Мета українських шкіл діаспори: виховувати любов і повагу до української мови; навчати і розвивати усну та писемну українську мову; вивчати українську історію, літературу та сучасні питання в Україні; плекати українські звичаї та традиції; розвивати християнські цінності та розуміння Української Католицької Церкви; давати учням можливість познайомитися з новими друзями в українському довір'ї.

Звичайно, що не в кожній українській школі зарубіжжя вивчається мистецтво як предмет, в основному воно викладається у вигляді гуртків та майстер-класів. При Українському Культурному центрі Торонто існує школа ім.Юрія Липи, навчальна програма якої передбачає українську мову і літературу, історію України, культуру, географію, музичний та мистецький гуртки.

При Українсько-Канадській Мистецькій Фундації в Торонто знаходиться мистецька студія «Чарівна палітра» під керівництвом відомої мисткині та педагога Наталії Валенюк, де діти віком від 5 до 16 років ознайомлюються з основами художньої композиції, освоюють різні техніки малювання та розвивають творчу уяву.

Італійські українські школи представлені «Академією мистецтв», м. Венеція (Местре) серед предметів якої є мистецтво (живопис, композиція, історія мистецтва, скульптура, аплікація), поглиблене вивчення українських традицій, народний танець. Ця школа, яка на жаль припинила свою діяльність, креативно підходила до заохочення дітей до мистецтва, проводячи різноманітні майстер-класи з аплікації природними матеріалами, тістопластики, розпису річкових камінців, створення вертепної зірки та інші. В українській суботній школі «Квіти України» в Бергамо діти навчаються народознавству, співів і танців.

В Іспанії відомий український закордонний навчальний заклад «Берегиня» в Мадриді цього року вперше проводить набір дітей на іспано - українські класи малювання. Після закінчення класів учні отримують диплом іспанської Академії малювання. В школі неодноразово проводились Іванною та Наталією Міліянчук майстер класи з виготовлення ляльки-мотанки, листівки до Дня Матері, пряників до Миколая.

Так як українські школи діють в основному на самофінансуванні, то вчителями мистецтва є професійні художники, педагоги які мають відповідну освіту або сестри-монахині.

В Австралії в Мельбурні існує та успішно діє Братська Школа ім. Митрополита Андрея Шептицького в кімнатах під Катедрою св. Петра і Павла де проводяться заняття з образотворчого мистецтва. Теми занять різноманітні – ілюстрації до казок, сюжети до релігійних свят.

В місті Сідней існує Нова українська школа, що винаймає приміщення під навчання у державних середніх школах міста. Педагогічний колектив працює за програмами Української центральної

шкільної ради Австралії. Велику увагу тут приділяється образотворчому та декоративно-прикладному мистецтву.

В Українській суботній школі при Українському товаристві Франкфурта-на-Майні серед предметів, що вивчаються, також знаходимо образотворче мистецтво. Школа користується власними програмами, затвердженими дирекцією школи.

При Українській суботній школі у Відні є гурток народної творчості, що веде Юлія Бабська та гурток малювання, що веде Людмила Рахлін. В рамках гуртка народної творчості відбуваються різноманітні майстер-класи: по писанкарству, по розмальовуванні пряників до свята Миколая, по виготовленню новорічних прикрас з вторинної сировини.

Майже у кожній українській школі Данії, є гурток креативу та малювання а у школі м. Сківе гурток рукоділля.

Висновки. В іншомовному середовищі українська школа відіграє важливу роль в плеканні культурного надбання і народного мистецтва. Вона залучає дітей до різних видів національного мистецтва і фольклору, участі в національних святах, обрядах, культурно-освітніх заходах (конкурсах, художніх виставках, концертах), до творчої діяльності (створення ляльок, малюнків казок) сприяє розвитку особистості та самоідентифікації. Саме художні види мистецтва формують в дитини національну свідомість та любов до національних традицій.

Література

1. Божук Л. Шкільництво закордонних українців як спосіб ширення українськості. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ViCjhQqfNcJBgJWjNEzSppztJcyswgT/view>.
2. Кондрашевська Ю. Проблема збереження національної ідентичності української діаспори (на прикладі українців Канади в другій половині XX ст.). URL: [file:///C:/Users/Home/Downloads/97395-205964-1-PB%20\(8\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/97395-205964-1-PB%20(8).pdf).
3. Ключковська І., Галько О. Освіта українського зарубіжжя як фактор збереження етнонаціональної ідентичності. URL: <file:///C:/Users/Home/Downloads/701.pdf>.
4. Машкова І. Освітня діяльність української діаспори в Канаді: історико-педагогічний аспект. URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/Ukralm_2014_17_68.pdf.
5. Недужко Ю. Освітньо-виховні аспекти діяльності української діаспори країн Заходу в контексті боротьби за державну незалежність України (середина 40-х – 80-ті роки XX ст.). URL: <http://www.history.org.ua/JournALL/xxx/12/26.pdf>.

6. Скрипка Х. Розвиток українського шкільництва у Великобританії (друга половина XX – початок XXI століття). URL: <https://drive.google.com/file/d/1ULdhuN5J4GVfzyQiYtCh4X6byBRZXJas/view>.
7. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини XIX – середини XX століття: структурування, методологія, художні позиції. URL: <https://drive.google.com/file/d/1Lml34KdD4zDAjVJ1qx6BSrHK9UYt9ol7/view>.

Lidiia Stefanyshyn (Ukraine)

IMPLEMENTATION OF NATIONAL TRADITIONS IN THE PROCESS OF STUDYING OF VARIETY OF ARTISTIC ARTS IN UKRAINIAN DIASPORA SCHOOLS

The article deals with the study of variety of artistic arts in schools of the Ukrainian diaspora. The focus is on the interconnection of national traditional holidays and artistic creativity. Analyzed the achievements of individual Ukrainian diaspora schools where art is studied.

Keywords: *Ukrainian diaspora schools, art, national traditions.*